

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПИТАНЬ КІНЦЯ ХІХ СТ. НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТИ «КИЕВЛЯНИН»

Ірина Сидун,

канд. іст. наук, доцент,
завідувачка кафедри періодичної преси та медіаредагування
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
e-mail: sydun_iryna@onu.edu.ua

У статті досліджено матеріали київської газети «Киевлянин» щодо європейських проблем кінця ХІХ ст. Роль періодичної преси як головного каналу поширення інформації та формування громадської думки наприкінці ХІХ ст. була ключовою. Виявлено основні проблеми, які висвітлювалися на шпальтах тогочасних київських видань. Проаналізовано частоту висвітлення міжнародних питань, форми подачі інформації, джерела інформації, місце таких публікацій на шпальтах газети «Киевлянин». Показано, що видання є важливим історичним джерелом досліджуваного періоду щодо міжнародних відносин. З'ясовано, що актуальні події в країнах Європи кінця ХІХ ст. через призму преси не були предметом наукових пошуків українських дослідників.

Ключові слова: періодичні видання, київська преса, європейські питання, закордонні новини, Європа.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковими й практичними завданнями.

Сьогодні певні питання української історії є невивченими або ж потребують переосмислення. Україна завжди посідала важливе місце на міжнародній арені, що надзвичайно актуалізується й сьогодні. Роль періодичної преси як головного каналу поширення інформації

та формування громадської думки наприкінці XIX ст. була ключовою. Київська періодика досліджуваного періоду є вагомим історичним джерелом, матеріали якого допоможуть віднайти нові відомості для розуміння відносин України і Європи протягом століть та впливу Російської імперії на ці процеси.

Газета «Киевлянин» для дослідження була обрана з кількох причин. По-перше, «Киевлянин» — найбільш тиражована газета кінця XIX ст. у регіоні та охоплювала значну аудиторію. По-друге, міжнародним питанням на сторінках цього видання приділялося найбільше уваги, у порівнянні з іншими подібними виданнями. По-третє, це видання не було джерелом дослідження українських науковців щодо висвітлення міжнародних питань кінця XIX ст.

Газета «Киевлянин» відрізнялася своєю монархічною спрямованістю, тому важливим є проаналізувати матеріали видання з огляду на той вплив, який чинила газета на громадську думку та які позиції займала щодо міжнародних питань.

Мета дослідження.

Мета цього дослідження полягає в тому, щоб проаналізувати матеріали київської періодики, зокрема газети «Киевлянин» кінця XIX ст., де висвітлювалися актуальні європейські питання того часу. Київська преса в цей період мала значну вагу та суттєво впливала на громадську думку. Це був важливий канал передачі інформації та інструмент формування уявлень суспільства щодо політичного та соціально-економічного розвитку європейських країн впродовж другої половини XIX ст. – початку XX ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження української преси XIX ст. в українській науці завжди посідало чільне місце. Однак варто зазначити, що багато аспектів залишаються поза увагою дослідників. Таким є висвітлення європейських питань на сторінках київської преси кінця XIX ст.

Значна частина публікацій українських дослідників присвячена аналізу київської преси більш пізнього періоду, а саме напередодні й під час Першої світової війни. Окремі аспекти дослідження на сторінках київської періодики знаходимо в останніх працях І. Басенко [1], Н. Городні [5], О. Левчук [8], які передусім вивчали події початку ХХ ст. та 1914–1917 років.

Серед сучасних українських науковців, які певним чином торкалися досліджуваних нами питань у своїх працях з історії української журналістики ХІХ – початку ХХ ст., слід згадати А. Волобуєва [2; 11], І. Михалина [9], Ю. Половинчак [13], Н. Сидоренко [11] та інших.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Наприкінці ХІХ ст. газета «Киевлянин» активно висвітлювала європейські питання на своїх сторінках. У різних випусках і рубриках газети зустрічаються матеріали про більшість країн Європи, а також їхні колонії. Найчастіше в аналізований нами період зустрічаються матеріали про справи в Англії, Австро-Угорщині, Німеччині, Франції, Греції, Іспанії, рідше йдеться про Італію, Данію, Балкани (Сербію, Болгарію), Ірландію, Швецію, Норвегію.

Питання, які висвітлювалися, були дуже різнопланові: це й призначення тих чи інших осіб на певні посади, і зміни до законів, візити вищих посадовців, висвітлення резонансних судових справ (Франція, Німеччина, Італія, Болгарія та інші), зміна режимів, внутрішній устрій країн, сутички між різними соціальними верствами та міжнаціональні суперечності (курди та вірмени, німці та чехи), пересування військ, сутички між різними країнами («холодні» та «гарячі» війни: іспано-американська війна), податкова система, політичні переслідування, фламандський рух, висвітлення революцій (Уругвай), висвітлення міжнародних відносин, виборчі кампанії (Німеччина, Франція, Італія, Болгарія, Англія та інші),

природні катастрофи, життя у колоніях (Мадагаскар, Філіппінські острови) тощо.

Як приклад, у першому номері за 1898 рік у газеті поданий великий аналітичний матеріал «Политическое обозрение за 1897 год». Для виконання головної мети автора — зацікавити читача та спонукати до читання всієї публікації — стаття починається досить вдало: *«Политический горизонт Европы в начале минувшего года был покрыт зловещими тучами, которые не предвещали ничего хорошего»* [12, № 1, 1898]. У матеріалі повідомляється як Греція заявила про права на острів Крит, що призвело до війни з Туреччиною. Автор зазначає, що могутні країни Європи зробили все, щоб конфлікт не вплинув на них. Також згадується конфлікт на Балканах та *«заметное сближение между Австро-Венгрией и Россией»* [12, № 1, 1898] і те, що *«дружественные империи готовы сохранять мир в Европе»* [12, № 1, 1898]. Далі йдеться про візит французького президента до Петербурга, що *«стало поводом для восторженных оваций по поводу России»* [12, № 1, 1898] та укладання франко-російського союзу. Розповідається про святкування 60-річчя правління королеви Англії Вікторії та дипломатичні привітання їй. Ірландія утрималася від відповідних заяв через невдоволеність монархією. Далі йде мова про політичні невдоволення та протести жителів британських колоній, зокрема Індії. Окрім повстанських виступів, ситуацію ускладнила епідемія чуми. Про політику Німеччини автор зазначає, що *«существенных изменений не произошло — Тройственный союз сохраняет свою силу»* [12, № 1, 1898]. При цьому відносини Росії з Німеччиною *«тоже заметно окрепли»* [12, № 1, 1898]. В Австро-Угорщині, на думку автора, рік був сповнений криз, що навіть ставили під питанням правління Габсбургів, протести через мовні закони, національне питання чехів, зіткнення з німцями, кривавий розгін

маніфестацій опозиції. Важкі часи й для Іспанії: колонії Куба й Філіппінські острови повстали, військові втручання не допомагають, а фінанси країни потерпають від кризи. Італія ж уклала перемир'я з Абіссінією, а новий міністр встановлює порядки в колоніях. Тож ми бачимо повноцінний аналітичний матеріал, де здійснено аналіз фактів та джерел, глибокий і логічно побудований аналіз ситуації на міжнародній арені за попередній рік та зроблено відповідні висновки з теми.

Окрім аналітичних матеріалів на тему міжнародної політики, часто протягом року публікуються новинні повідомлення з різних країн: хвороба королеви Англії, національна боротьба в Австрії, призначення болгарських єпископів у Македонії, нарада європейських послів із приводу автономії Крита, неврожай хліба в Сербії й навіть наукові відкриття у медицині від берлінських і японських учених. Загалом здійснювалося висвітлення як внутрішніх, так і зовнішньо-політичних проблем різних країн Європи.

Якщо проаналізувати видання на предмет розміщення публікацій на міжнародні теми, то бачимо, що в кожному номері наявні умовно три рубрики, де опубліковані матеріали щодо європейських країн: більш вагомі новини або матеріали розміщуються на першій або другій шпальті, далі наявна повноцінна рубрика «Телеграммы» (про окремі міста) та «Иностранния известія» (про країни).

Для кращого розуміння, як представлені європейські питання в газеті «Киевлянин», наведемо приклади. Щодо Франції є матеріали за 1898 р. у № 11, № 360 — про маніфестацію; у № 51, № 71, № 101 — новини про палату депутатів; у № 61 — про реформу виборів; у № 81 — про бюджет; у № 91 — про судове переслідування; у № 111 — про новини міністерства; у № 131 — про новини у департаменті; у № 141 — про діяльність міністра; у № 201 —

про уряд. Щодо Австро-Угорщини, то у № 11 номері — про зіткнення чехів та німців; у № 21 — про депутатів уряду; у №41 — про заколоти; у № 71, № 331, № 360 — про парламент; у № 121 — про справи стосовно міністерства; у № 141, № 301 — про уряд; у №251 — про діяльність палати депутатів. Досить часто увага була прикута й до Сербії, а саме у № 11, № 21 — про урочистий прийом офіцерського корпусу; у № 31 — щодо промови короля; у №41 — про перемир'я; у № 111, № 360 — про діяльність міністерства; у № 121 — про державний злочин; у № 131 —про короля. Трохи рідше, але все ж таки у поле зору редакції потрапляла Італія, зокрема у № 21 — про комісію; у № 31 — про голод у країні; у № 51 — про заборгованості; у № 360 — про уряд [4, №1-360, 1898].

Навесні 1898 р. стала помітна активізація друку новин про іспано-американську війну, що були актуальними для більшості країн світу. У № 100 за 1898 р. на другій шпальті розміщено матеріал «Испанскія жестокости на Кубе», у якому висвітлено жахи та голод на Кубі та роль США у цих подіях [7, № 100, 1898]. У цьому ж номері в рубриці «Телеграммы» писали про Мадрид (політичні питання; чутки про союз Англії та США), про Вашингтон (відплиття ескадри), про Нью-Йорк (відплиття ескадри — блокаду Гавани) [4, № 100, 1898]. Далі цей самий номер у рубриці «Иностранн्या известія» також опублікував окремий матеріал щодо іспано-американських питань і висвітлив позицію Великобританії.

До завершення 1898 р. провідною темою майже кожного номеру була іспано-американська війна: у № 175 — стаття «Испано-американская война» [6, № 175, 1898], тут же в рубриці «Телеграммы» Мадрид (переформування міністерства), Лондон (про ескадру Сернера), Мадрид (про оборону побережжя); у № 200 — про іспано-американську війну; у № 250 рубрика «Телеграммы» — Мадрид (про мирну конференцію із США) та в інших випусках [4, № 200,

№ 250, 1898].

Також помітною стала й справа Дрейфуса, яка заповонила шпальти «Киевлянина». У № 3 за 1898 р. порушено тему обвинувального акту проти Дрейфуса; у № 175 «Иностранная известия» — Франція (справа Дрейфуса); у № 250 «Иностранная известия» — Франція (справа Дрейфуса); у № 300 головна тема — декларація французької влади — «Телеграммы». Париж (вибори віцепрезидента); у № 325 головна тема — Меморандум 4 держав (Росія, Англія, Франція, Італія); у № 350 головна тема — справа Дрейфуса — «Иностранная известия» [4, № 3, № 175, № 250, № 300, № 325, № 350, 1898].

Частота висвітлення була різною, але слід зазначити, що в кожному номері існувала постійна рубрика «Иностранная известия», у якій на постійній основі публікувалися найцікавіші для українського суспільства новини зарубіжних країн. Європейські країни згадуються в кожному номері й займають вагомий частину газети. Час від часу публікації про міжнародні проблеми знаходимо й у рубриці «От Російскаго Телеграфнаго Агентства».

Окрім політичних та економічних питань, спостерігаємо й висвітлення питань культури та науки країн Європи. Наприклад, у рубриці «Смесь» зустрічаємо добірку матеріалів про те, що готують на Різдво в різних країнах: Німеччині, Австрії, Угорщині, Англії, Нідерландах, Іспанії, Швейцарії, Португалії, Італії. Крім того, згадки про досліджувані країни віднаходимо в оголошеннях продажу товарів, завезених із цих країн.

Важливою є й форма подачі матеріалу. Відомо, що як українська, так і світова журналістика тільки формувалася, віднаходила нові форми, методи й способи подачі інформації. Ті жанрові форми, які ми використовуємо сьогодні, тільки зароджувалися та видозмінювалися, входили в журналістський обіг. Тому, характеризуючи цей критерій

у нашій роботі, ми все ж таки будемо орієнтуватися на сучасні жанри та віднаходити їхні відповідники в матеріалах газети «Киевлянин» кінця XIX ст. Найчастіше публікувалися матеріали в жанрі замітки, короткі новини з Європи, огляди європейської преси, рідше — аналітичні матеріали на тему політики, економіки. Окрім того, знаходимо й інші форми. Наприклад, у № 8 за 1898 р. на першій шпальті опубліковано великий відкритий лист письменника Еміля Золя «Открытое письмо Э. Золя к Форю» [10, № 8, 1898] з приводу справи Дрейфуса. Лист Золя справив у Франції й у Європі величезний резонанс. Із цього моменту справа Дрейфуса захопила увагу громадськості Франції й усього світу та набула величезного суспільного значення. У № 82 на першу шпальту винесено питання про острів Крит, окремою статтею «Положение дел на о. Крит» [14, № 82, 1898] — призначення генерал-губернатора острова, заявлений Грецією кандидат на цю посаду (син грецького короля), невдоволення інших європейських країн. Також у статті чітко показана позиція Росії з цього питання: *«принципальная позиция России, что генерал губернатором Крита не может быть турецкий подданный»* [14, № 82, 1898]. Оглядом преси можна назвати матеріал у №4 за 1898 р. у рубриці «Иностранные известия» про подробиці «дела Эсгергази» у Франції. Журналіст «Киевлянина» зробив огляд французьких газет, які писали про цю справу та публікували документи, а саме: «Aurore», «Journal des Delats», «Figaro», «Ganlois», «Petit Journal», «Journal», «Echo de Paris», «Éclair, Rappel», «Radical», «Droits de l'homme», «Lanterne» [16, № 4, 1898]. Матеріали, які опубліковані на початку видання, є змістовними, великими за обсягом публікаціями. Новини в окремих рубриках менші за обсягом, але інформативні. Також наявні передруки з інших іноземних видань із вказівками їхніх назв або у формі повідомлення від кореспондентів. Тому треба вказати

на повагу видавців та дописувачів газети «Киевлянин» до іноземних джерел інформації.

Джерелами інформації найчастіше були європейські газети: «Sene Freie Presse» (Сербія), «Gazeta de Madrid» (Іспанія), «L'Aurore», «Petit Post» (Франція), «Times», «Morning Post» (Англія) та інші. Часто зустрічаються як зазначені джерела й такі назви видань: «Neues Wiener Tageblatt», «Kolnische Zeitung», «Temps» (№ 1); «Lauterne», «Daily Chronicle» (№ 11); «Politische Correspondenz», «Osservatore Romano» (№ 179); «Daily News», «Neue Freie Presse» (№ 226); «Gaulois», «Whist», «Figaro», «France Militaire», «Narodni Listy» (№ 298); «Daily Mail» (№ 332); «Journal des Debats», «Journal Officiel», «Times», «Berliner Borscn» (№ 358) та інші [4, № 1–360, 1898]. Інколи у матеріалах зазначали, з якого міста звістка. Джерелом інформації було також і «Російское Телеграфное Агентство», про яке зазначали в рубриці «Телеграммы».

Цікавим є той факт, що журналісти газети «Киевлянин» періодично висловлювали недовіру «Російському Телеграфному Агентству» як джерелу інформації. Це можна побачити у матеріалі про французькі маніфестації зі справи Дрейфуса, де автор пише: *«Судя по газетам, манифестации, происходяия в Париже и других городах, имеют не совсем тот вид, в каком их рисуют телеграммы “Російскаго Телеграфнаго Агентства” <...> В “L'Aurore” напечатано письмо студентов <...>»* [15, № 11, 1898]. Вказано й інші французькі видання, у яких інформація відрізняється від тієї, що подавали в газету російські джерела.

Зустрічаються випадки, коли чітке посилання на джерело інформації відсутнє. Наприклад: *«Судя по телеграммам многих иностранных газет <...>», «Недавно королем были названы <...>»* [4, № 4, 1898]; *«Из Бременгафена сообщают <...>»* [4, № 77, 1898].

Варто звернути увагу й на зазначення авторства матеріалів. У газеті

«Киевлянин» автори публікацій на міжнародні теми не вказувалися. Аналізуючи видання, ми не можемо визначити, хто є автором того чи іншого матеріалу чи рубрики в цілому. Це простежується й у інших українських газетах XIX ст. та передусім пов'язано з цензурними переслідуваннями журналістів і видавців. Проте видавці мали виконувати вказівки цензурного комітету й у кінці номера вказували головного редактора та назву типографії, де друкувалася газета.

Висновки та перспективи дослідження.

Отже, аналіз газети «Киевлянин» засвідчив, що новини про європейські країни посідали значне місце на шпальтах київської преси, зокрема й досліджуваного нами видання. Треба зазначити, що у порівнянні з іншими українськими виданнями кінця XIX ст. «Киевлянин» найбільше уваги приділяв міжнародним новинам, зокрема висвітленню європейських питань. У різних рубриках по-різному подавалася інформація. Наприклад, у рубриці «Телеграммы» видання публікували короткі звіти, новини, а також власні коментарі з приводу тієї чи іншої події. У рубриці «Иностранные известия», яка, до речі, збереглася в концепції газети від початку й до кінця її функціонування, є аналітичні та публіцистичні матеріали, що потребували більшої роботи. Автори матеріалів здебільшого писали про політичну ситуацію, розподіл сфер впливу, стан у колоніях, створення союзів. Помітним, зважаючи на коментарі журналістів, є вплив Російської імперії на висвітлення міжнародних питань на шпальтах «Киевлянина». У більшості публікацій відносини між Російською імперією та іноземними країнами висвітлюються як доброзичливі, «особливо зі сторони Росії». Окрім того, публікувалися матеріали на економічні теми, новини про останні здобутки науки, культурні події в різних європейських країнах тощо. Тому можемо стверджувати, що читач газети «Киевлянин» кінця XIX ст. міг сформувавати хоча б загальне

уявлення про події в тих європейських країнах, які його цікавили. Ознайомившись з газетою, кожен читач міг оцінити та зрозуміти, що відбувалося на міжнародній арені. Вважаю, що для тогочасного читача це було доступне й зрозуміле джерело інформації. Варто вказати й на професійний підхід київських газетярів кінця XIX ст., з огляду на такі чинники: наявність посилань на першоджерела, розгляд проблеми з різних боків і використання різних форм подачі інформації, актуальність та оперативність.

З огляду на брак наукових досліджень щодо висвітлення європейських питань київською пресою кінця XIX ст., у перспективі заплановано розширити коло джерел та здійснити порівняльний аналіз подачі інформації різними українськими суспільно-політичними виданнями. Важливим є вивчення наявних архівних матеріалів, які підтверджують цензурну політику Російської імперії щодо українських періодичних видань.

Література:

1. Басенко І. В. Образ німців на матеріалах щоденної українсько-та російськомовної преси Києва (січень 1914 – грудень 1918 рр.). : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2020. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31687/> (дата звернення: 8.10.2021).
2. Волобуєва А. М. Становлення і розвиток преси Києва (1835–1917): типологія, проблематика, національна спрямованість : автореф. дис... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. Київ, 2008. 20 с.
3. Газета «Киевлянин». 1898–1919. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000931> (дата звернення: 10.11.2021).

4. Газета «Киевлянин». № 1–360. 1898. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000933> (дата звернення: 10.11.2021).
5. Городня Н. Міжнародна ситуація у червні–липні 1914 р. у висвітленні газети «Киевлянинъ». *Європейські історичні студії*. 2020. № 16. URL: <http://eustudies.history.knu.ua/uk/16-2020-gorodnia/> (дата звернення: 8.10.2021).
6. Испано-американская война. *Киевлянин*. № 175. 1898. URL: <https://bit.ly/34WуТkJ> (дата звернення: 10.11.2021).
7. Испанскія жестокости на Кубе. *Киевлянин*. № 100. 1898. URL: <https://bit.ly/3HQctjv> (дата звернення: 10.11.2021).
8. Левчук О. В. Газетна періодика Києва як джерело дослідження міського повсякдення (1905–1914 рр.) : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. URL: http://scc.univ.kiev.ua/upload/i/block/1be/dis_Levchuk%20O..pdf (дата звернення: 10.11.2021).
9. Михайлин І. Історія української журналістики ХІХ ст. : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 720 с.
10. Открытое письмо Э. Золя к Фору. *Киевлянин*. № 8. 1898. URL: <https://bit.ly/3HPqu0K> (дата звернення: 10.11.2021).
11. Періодичні видання Києва (1835–1917 рр.) : покажчик / Уклад. А. Волобуєва, Н. Сидоренко, О. Сидоренко, О. Школьна. Київ : Темпора, 2011. Т. 1–4.
12. Политическое обозрение за 1897 год. *Киевлянин*. № 1. 1898. URL: <https://bit.ly/3NUtNMU> (дата звернення: 10.11.2021).
13. Половинчак Ю. Роль газети «Киевлянин» у дискусіях про місце і статус української мови наприкінці ХІХ на початку ХХ ст. *Збірник наукових праць НДІУ*. Т. VIII. С. 187–203. URL: <http://ndiu.org.ua/images/book/8.pdf> (дата звернення: 8.10.2021).
14. Положение дел на о. Крит. *Киевлянин*. № 82. 1898. URL: <https://>

bit.ly/3HPLQLx (дата звернення: 10.11.2021).

15. Франція. «Иностранные известія». *Киевлянин*. № 11. 1898. URL: <https://bit.ly/3HQP3L4> (дата звернення: 10.11.2021).
16. Франція. «Иностранные известія». *Киевлянин*. № 4. 1898. URL: <https://bit.ly/3rJdyUM> (дата звернення: 10.11.2021).

УДК 050(477.7):94»18»
DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2021.27.251420>

Особенности освещения европейских вопросов конца XIX ст. на страницах газеты «Киевлянин»

Ирина Сидун,

канд. ист. наук, доцент,
заведующая кафедрой периодической печати и медиаредактирования
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова
e-mail: sydun_iryana@onu.edu.ua

В статье исследованы материалы киевской газеты «Киевлянин» о европейских проблемах конца XIX в. Роль периодической печати как главного канала распространения информации и формирования общественного мнения в конце XIX в. была ключевой. Выявлены основные проблемы, которые поднимались на страницах киевских изданий того времени. Проанализирована частота освещения международных вопросов, формы подачи информации, источника информации, место таких публикаций на страницах газеты «Киевлянин». Показано, что издание является важным историческим источником изучаемого периода международных отношений. Выяснено, что актуальные события в странах Европы конца XIX в. сквозь призму печати не были предметом научных поисков украинских исследователей.

Ключевые слова: периодические издания, киевская пресса, европейские вопросы, зарубежные новости, Европа.

**Peculiarities of the coverage of European issues
of the end of the XIX century
on the pages of the newspaper «Kievlyanin»**

Iryna Sydun,

PhD (History), Docent,

Chief of the Periodical Press and Media Editing Chair

Odesa I. I. Mechnikov National University

e-mail: sydun_iryana@onu.edu.ua

The Kyiv press is the main source of foreign news of Ukraine in the second half of the 19th century. The article examines the materials of the Kyiv newspaper «Kievlyanin» on European problems of the late nineteenth century. News about European countries occupied a significant place in the Kyiv press. The role of the periodical press as the main channel for disseminating information and forming public opinion in the late nineteenth century was key. Research of the Ukrainian press of the XIX century has always occupied a prominent place in Ukrainian science. Today, some issues of Ukrainian history are unexplored or need to be rethought. The newspaper's publications will help to find new information for understanding the relations between Ukraine and Europe over the centuries.

The article examines the influence of the Russian Empire on these processes. «Kievlyanin» is the most widely circulated newspaper of the late nineteenth century in the region and reached a large audience. The influence of the Russian Empire on international affairs was evident in the pages of the newspaper. In most publications, relations between the Russian Empire and foreign countries are described as friendly. The main problems that arose in the columns of the then Kyiv publications were revealed. The frequency of coverage of international issues, forms of information presentation, sources of information, the place of such publications in the columns of the newspaper «Kievlyanin» are analyzed. Articles in the genre of notes, short news from Europe, reviews of the European press, less often analytical materials on politics, economics were most often

published. It was found that current events in European countries in the late nineteenth century through the prism of the press were not the subject of scientific research of Ukrainian researchers.

Keywords: periodicals, Kyiv press, European issues, foreign news, Europe.

References:

1. Basenko, I. V. (2020). *Obraz nimtsiv na materialakh shchodennoi ukrainskoto rosiiskomovnoi presy Kyieva (sichen 1914 – hruden 1918 rr.)* [The image of Germans on the materials of the daily Ukrainian and Russian-language press of Kyiv (January 1914 – December 1918)] : dysertatsiia. Kyiv. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31687/> (accessed: 8.10.2021) [In Ukrainian].
2. Volobuieva, A. M. (2008). *Stanovlennia i rozvytok presy Kyieva (1835–1917): typolohiia, problematyka, natsionalna spriamovanist.* [Formation and development of the Kyiv press (1835-1917): typology, issues, national orientation]. Abstract of a thesis of PhD. Kyiv [In Ukrainian].
3. *Hazeta «Kievlyanin»* [Newspaper «Kievlyanin»]. (1898–1919). Tsyfrova biblioteka istoryko-kulturnoi spadshchyny. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000931> (accessed: 10.11.2021) [In Ukrainian].
4. *Hazeta «Kievlyanin»* [Newspaper «Kievlyanin»]. (Vol. 1–360. 1898). Tsyfrova biblioteka istoryko-kulturnoi spadshchyny. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000933> (accessed: 10.11.2021) [In Ukrainian].
5. Horodnia, N. (2020) *Mizhnarodna sytuatsiia u chervni-lypni 1914 r. u vysvitlenni hazety «Kievlyanin»* [The international situation in June-July 1914 in the newspaper «Kievlyanin»]. *Yevropeiski istorychni studii*. Vol. 16. URL: <http://eustudies.history.knu.ua/uk/16-2020-gorodnia/> (accessed: 10.11.2021) [In Ukrainian].
6. *Ispano-amerikanskaya vojna.* [Spanish American War] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 175. URL: <https://bit.ly/34WyTkj> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
7. *Ispanskiya zhestokosti na Kube.* [Spanish atrocities in Cuba] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 100. URL: <https://bit.ly/3HQctjv> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
8. Levchuk, O. V. (2018). *Hazetna periodyka Kyieva yak dzherelo doslidzhennia miskoho povsiakdennia (1905-1914 rr.): dysertatsiia.* [Newspaper periodicals

- of Kyiv as a source of study of urban everyday life (1905–1914)]. Kyiv. URL: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/1be/dis_Levchuk%20O..pdf (accessed: 10.11.2021) [In Ukrainian].
9. Mykhalyun, I. (2003). *Istoriia ukrainskoi zhurnalistyky* KhIKh st. [History of Ukrainian journalism of the XIX century]. Kyiv [In Ukrainian].
 10. Otkrytoe pis'mo E. Zolya k Foru. [E. Zola's open letter to Faure] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 8. URL: <https://bit.ly/3HPqy0K> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
 11. *Periodychni vydannia Kyieva* [Periodicals of Kyiv]. (1835–1917 rr.) : pokazhchyk (2011). Uklad. A. Volobuieva, N. Sydorenko, O. Sydorenko, O. Shkolna. Vol. 1–4. Kyiv [In Ukrainian].
 12. *Politicheskoe obozrenie za 1897 god*. [Political review for 1897] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 1. URL: <https://bit.ly/3HUtHMU> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
 13. Polovynchak, Yu. Rol hazety «Kievliany» u dyskusiiakh pro mistse i status ukrainskoi movy naprykintsi XIX na pochatku XIX st. [The role of the newspaper «Kievlyanin» in discussions about the place and status of the Ukrainian language in the late nineteenth and early twentieth centuries]. *Zbirnyk naukovykh prats NDIU*. Vol. VIII. pp. 187–203. URL: <http://ndiu.org.ua/images/book/8.pdf> (accessed: 8.10.2021) [In Ukrainian].
 14. *Polozhenie del na o. Krit*. [The state of affairs in Crete] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 82. URL: <https://bit.ly/3HPLQLx> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
 15. Franciya. «Inostrannye izvestiYA». [France. «Foreign News»] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 11. URL: <https://bit.ly/3HQP3L4> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].
 16. Franciya. «Inostrannye izvestiYA». [France. «Foreign News»] (1898). *Kievlyanin*. Vol. 4. URL: <https://bit.ly/3rJdyUM> (accessed: 10.11.2021) [In Russian].